

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 837.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, augusztus 25.

Merénylet a belga király ellen.

Fejvesztetten menekülnek a franciák.

Angol csapatok Belgiumban.

Erőszak a tangeri német ügyvivő ellen.

Mai számunk főbb közleményei:

Fel akarták robbantani a belga királyt.

Nyolcszáz ezer ember a metzi csatában.

„Németek a harcélre!”

Házezredünk diadalmas csatái Montemegrónál.

Hármas szövetség a hármasszáz ellen a pápaválasztásnál.

Hegedüs Ede alezredes a szerb foglyokról.

Anglia durva sértése a nemzetközi jog ellen.

Fut a francia sereg Páris felé.

Seregeink győzelme Szerbiában.

Rettenhetlenek az osztrák-magyar csapatok.

Ágyuk beszéde.

Arad, augusztus 24.

Ágyucesövekkel körülrakva áll a német birodalom fővárosának egyik legszebb, legbüszkébb díszje, a berlini Siegesdenkmal. A hatvan méternél magasabb oszlop köré azoknak az ágyuknak csöveit forrasztották, amelyeket a németek győztes csatáikban szereztek. A java ezeknek az ágyuknak az 1870. évi porosz-francia háborúnak zsákmánya. Művészet nem alkothat olyan értéket, olyan lelkesítőt, mint a minővel a porosz katonák ezt a győzelmi oszlopot megszerezték, annak becses anyagát egybehordták. A német katonák vas-ereje minden ellentállást lebíró harcokéssége, félelmetes bátorsága szerezte meg. Elzász-Lotaringia mellé a német fővárosnak ezt az ajándékot.

A Siegesdenkmal jut az ember eszébe, ha a német hadsereg metzi, longwy-i és lunevillé-i győzelmeiről szóló esatajelentések részleteit olvassa. A francia hadtesteket megfutamitva, már tegnapig több, mint százötven ágyut számláltak össze a hadizsákmányban a németek. Pedig az összeolvasásra, a zsákmányban való gyönyörködésre alig volt idejük. Az óriási harc vonalon még áll a küzdés, a melyben a német seregek egyre jobban és jobban szorítják és pusztítják a francia hadtesteket. Mára már konstatalható volt a több napos csatának döntő eredménye. A németek kettészakították a francia haderőt, a mely, óriási számú foglyot és halottat veszítve, már nem tud egyesülni. Szinte föltartóztatlan a németek előnyomulása a francia területen, a minthogy alig lehet már akadály a Belgiumon át jövő német hadtestek-

nek. Páris két oldalról közelíti a biztos, ki nem kerülhető veszély, amelynek előérzetében borzad, vonaglik, forrong a francia nép: hogy a német csapatok negyvennégy év múlva újra megszállják. Hadjárásban a jövődőlésnek nincsen értéke, és így nem mondható, hogy hosszabb vagy rövidebb időn belül éri el a francia fővárost ez a megalázás, Franciaországot a vereségnek ez a betetőzése. De csodának kellene történni, hogy a francia fővárostól ezt a sorsot elhárítsa.

Ilyen csodák nem következnek be. Nem segíthet Franciaországon az angol zsoldos sereg, a mely elkésetten siet Belgium segítségére. Belgium nem szabadul meg a csalódás keserveitől, hogy Anglia ígéretére, biztatására épített. Oroszországot két tűz szorítja: egyik oldalon Németország, a másik oldalon a monarchiának csaknem teljes hadi ereje. Oroszország nem ér rá se Franciaországot védeni, se pedig Szerbiát segíteni. Rövid idő múlva, a mint a jelek mutatják, az orosz haderő is a döntő események fognak bekövetkezni és a monarchia nyugodtan bizhatik a maga csapatainak a szövetséges németekéhez hasonló harcokésségében, a németek győzelmeiből új lelkesedést merítő elszántságában, hogy a mi fegyvereinket az oroszok fölött ép oly sikerek fogják követni, mint a minők a francia hadtesteket zuzzák pozdorjává.

... Es ha fölépül az új Siegesdenkmal, ha a letaposott ellenségétől elvett ágyuk csöveiből új oszlopot készítenek, ágyukat, amelyeket vetélkedő vitézséggel szereznek a német katonák,

A világtörténelem legnagyobb csatája.

— Másodszor verték meg a franciákat Metznel. — Rupprecht trónörökös a metzi győző. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 24.

Nemcsak a most folyó gigászi küzdelemnek, nemcsak a mai világháborúnak, hanem az egész történelemnek legnagyobb ütközete volt a metzi, amelyről augusztus 21-én adott hírt a német nagy vezérkar s a legdicsebb, legnagyobb győzelem, amelyet valaha arattak, a Metz melletti, amelyet Rupprecht bajor trónörökös vezetésével vívtak ki a német seregek.

Metznel, mint katonatudomásu, nem először szerepeltek dicsőséggel a német fegyverek. Majdnem pontosan negyvennégy éve, hogy a porosz csapatok először tiporták ott le a francia sereget.

Az 1870—71-évi háború alkalmával a francia hadvezetőség Metzre — amely akkor még francia birtok volt — kedvező fekvése miatt főhadiszállásnak s a rajnai hadsereg operációs bázisának szemelte ki s július végén maga III. Napoleon császár is a várba érkezett. Amikor a németek szoros győzelmei után a franciáknak le kellett tenniük az offenzíváról, a francia Rajna-sereg a Mosel jobbpartján Metznel vonták össze s e környéken akarták az ütközetet felvenni. Bazaine marsal azonban aki augusztus 12-én vette át a főparancsnokságot, feladta azt a tervet s úgy határozott, hogy Verdunon keresztül Chalons ba menetel s ott vezetési döntő küzdelemre az egész francia hadsereget. Augusztus 18-án határozatott el s augusztus 14-én megkezdődött a seregek felvonulása a Mosel hidján keresztül. Az első és hetedik porosz hadtest rögtönzött támadásai, amelyek a Colomberg—Nouilly-i ütközethez vezettek s a hiányos előkészülés ép úgy, mint a rossz vezetés késleltették a rajnai hadseregek Metz alóli elvonulását, úgy, hogy még augusztus 15-én is csak kis távolságra voltak s a hadsereg eleje Coullansnál már német lovassággal találkozott. Napoleon maga még elérte Verdun augusztus 16-án, de még ugyanazon délelőtt a balszárnyat Viduvillenél meglepték a németek s kifejlődött a Viduville—Mars la Tour melletti nagy ütközet. Bazaine itt tudvalevőleg rendkívül ügyetlenül viselkedett: s a csapatoknak csata közben való indokolatlan, nyugtalan folytonos felváltásával valamennyi hadtestet gyengítette, elpoecskolta municióját s végül is augusztus 17-én visszavonult Metz felé, lemondva arról, hogy Mac Mahonnal egyesülhessenek. Most azt a tervet gondolta ki, hogy Metz várára támaszkodva, az abban felhalmozott készletek által hosszú időre biztosítva, kitart majdnem megáldhatatlan állásában s ezáltal nagy német haderőt köt le Metznel, míg a béke, vagy más fordulat kimentí elszigetelt helyzetéből. A németek azonban megelégedtek azzal, hogy északon és nyugaton, ahol Bazaine esetleg kirohanhatott volna, megfelelő számú csapatokat hagytak s keleten és délen csak vékony, nagyobb részt lovasságból álló kordont húztak. Bazaine téliossága beigazolta ennek az eljárásnak helyességét, mert a tábornok egy kisebb ütközet kivéve semmitéle kísérletet sem tett, hogy a körülzáró hadsereg ellenállását megtörje. Csak amikor augusztus 30-án megtudta, hogy Mac Mahon a Maas felé vonul, hogy egyesüljön a rajnai sereggel, csak akkor adta ki Bazaine a parancsot, hogy a seregek Fort St. Julien-nél egyesüljenek, hogy Diedenhofennél megkísérleljék az áttörést.

Az augusztus 31-i noisseville-i ütközet meghiusította Bazaine tervét s a németek ezután tényleg körülzárták a várat, amely október végén kapitulált.

A német hadsereg arcvonala, amellyel 1870-ben francia területre tört, alig nyolcvan kilométernyi volt, míg most a metzi ütközet egymaga nagyobb területre terjedt ki, mint amely az egész 1870-i háborúban szerepelt. A két nap előtti metzi ütközet színtere Luxemburg határától egész Epinal-ig terjedt s

az ütközetben mindkét részből 400000 400000 ember vett részt.

Igy a metzi ütközet a világtörténelem legnagyobb csatája,

Mert a lipcei „népek csatájában” 300,000 szövetséges állt szemben 170,000 franciával, Königsgratzenél 215,000 osztrák 221,000 poroszszal, Sedannál 154,000 német 90,000 franciával s a mükdöni ütközetben 310,000 japán 300,000 oroszszal.

A metzi ütközet kitörülhetetlen betűkkel írta be örök időkre a világtörténelomba Rupprecht bajor trónörökös nevét: az ő főparancsnoksága alatt vívták és nyerték meg a németek azt az ütközetet, amely páratlan a világtörténelemben.

Rupprecht Mária Luitpold Ferdinánd bajor trónörökös 1869. május 18-án született Münchenben, így tehát negyvenhat éves. Habár katonai nevelésben részesült, élénk érdeklődést mutatott más tudományok, különösen a szépművészet iránt. Tudományos működésének elismeréséül a berlini egyetem a jogtudományok disz doktorává választotta. A szépművészetek iránti szeretete a nagyműveltségű és rendkívül komoly herceget majdnem minden évben Itáliába vezérelte, ahol különös rajongással tanulmányozta a régi mesteraképet s gyűjtő szenvedélyének hódolt. Bécsben is többször időzött s sohasem mulasztotta el, hogy a nyilvános és magángyűjteményeket s képműveleteket meg ne látogassa. Környezete bizonyossága szerint a herceg különösen éles elmével van megáldva, tettseiben céltudatos s elhatározásainál gondosan mérlegelő.

Rupprecht trónörökös ayulánk, de izmos ember, a középtermetnél valamivel magasabb. Telt arcát sűrű, már őszesedő hajkorona veszi körül. Nyílttekintetű szemei elárulják egy a benne lakozó energiát, mint gyors felfogó és ítélőképességét. Rupprecht trónörökös özvegy ember: felesége, Mária Gabriella hercegnő tizenkét évi házasság után 1912. október 24-én hunyt el Sorrentóban. Az elhunyt trónörökösnek két évvel fiatalabb nővére volt a mostani balga királynénak, Erzsébet bajor hercegnőnek.

A trónörökös házasságából három fiú és egy leány született, közülük azonban csak a két herceg van életben, az 1901-ben született Luitpold, aki a háború kitörésekor az önkéntes aratómunkás ifjak élére állott, s a kilenc éves Albrecht.

A trónörökös mint katona rendkívül kötelességtudó és lelkiismeretes volt. Röviddel ezelőtt még az első bajor hadtest parancsnoka volt, majd Lipót herceg visszavonulása után az ő helyére a német birodalmi hadsereg negyedik

hadseregfelügyelőjének nevezte ki a császár. A trónörökös 1902. óta tulajdonosa a császári és királyi 43. gyalogezrednek.

Metz városa, amelynek környékén a fényes győzelmet megvívták, Lotharingia német tartomány székhelye, a Mosel folyó partján, mintegy 15 kilométernyire a francia határtól. Építészeti szempontból egyik legszebb városa a kontinensnek — az ónémet és ófrancia stílus itt valami különös, megkapó harmóniába egyesül. Metz, a német—francia háború óta egyik legelső garnizonja Németországnak. A városnak közel 100,000 lakosa van, rendkívül fejlett ipara s jelentős kereskedelme. Híresek a metalbőrárak, timár és nyers ipara, fegyvergyártás stb. Metz csomópontja két vasuti vonalnak. Nancy a francia Meurtheet—Moselle departement (megye) székhelye, a Meurthebal partján fekszik s a Rajna—Marne csatorna összekötti Páriszal és Strassburggal. Régebben Lotharingia fővárosa volt. Lakóinak száma 110,000, van egyeteme s sok más kulturális intézmény. Öt vasutvonal keresztezi a várost. Verdun a hasonló nevű arrondissement (járás) székhelye; dombokon fekszik, 15,000 lakosa van.

Védik a német katonákat

a rossz nőktől.

(A berlini rendőrfőnök rendelete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 24.

Régebben a háborúk nyomában jártak a legfélelmetesebb betegségek: kolera, tifusz, vérhas, egyéb betegségek. Még száz esztendővel ezelőtt is, amikor Napoleon hatszázezer főnyi seregével, a grand Armeével Oroszország meghódítására indult, százötvenezer ember halt meg tifuszban, mert az oroszok megrontották a francia hadsereg utjába eső kutak vizét. Az újabbkori hadviselés amely mértékben óvja a harcosokat a betegségtől, épp oly mérvben öldöklí a legtokéletesebb gyilkoló eszközökkel. A háborúk legtöbb intézői azonban azt akarják, hogy akiket a fegyverek meghíméltek, azokat a ragály se bánthassa. A sebesültek ápolása most igazán a legideálisabban történik. A német katonaságot azonban nemcsak a harcban, hanem odavonulása alatt is okos rendszabályokkal óvják a betegségektől. Ez kitünik abból a rendeletből, amelyet tegnap adott ki Berli város rendőrkapitánya az ugynevezett hivatásos szerelmeskodó hölgyek ellen.

A rendelet szövege a következő:

„Előreláthatóan Berlinben és környékén beállásolások lesznek. A népesség egészségének érdekében sürgősen szükséges, hogy a prostitúció korlátozására szükséges szabályokat rendeljek el. berlini állami rendőrkörület végrehajtó közgei azt a parancsot kapták, hogy különösen a rendőri felügyelet alatt álló nőket és azokat, akik a keresetszerű szerelm gyanuja alatt állanak, különösen figyeljék. Azonkívül figyeljenek azokra a nőszemélyekre, akik a nyilvánosságban (utókon, helyiségekben stb.) föltűnően és kihívóan viselkednek, hogy polgártársaiknak erkölcsi érzékét sértik. Ezek mindnyájan, személyválogatás nélkül, könyörtelesen letartóztatandók s az illetékes hatóságnak időlegesen őrizetbevitelre és esetleges erkölcsrendészeti felügyelet alá helyezés céljából átadandók. Számíthatok arra, hogy a nagyvárosi lakosság szellemi színvonala folytán teljesen átértí, hogy ilyen komoly háborús időkben, amikor a nép hadserege és hadképessége a legelső cél, hogy rendkívüli eszközökhöz kell folyamodnom.”

Aradi tiszt a lisaci győzelmes csatában.

Szilágyi László dr. levele. — Negyvennyolc óráig tűzvonalban. — Diadalmos előnyomulásunk Montenegró földjén. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 24.

A tábori posta, amelynek érdekes működését minden délben és délután láthatja az aradi közönség, amint a nehéz oliv zöldszínű postakocsi végiggördül az utcákon, előtte lóháton nyargaló katonával: a tábori posta ma érdekes levelet hozott Aradra. A szűkszavú rózsaszínű Feldpostkarték helyett hosszú és érdekes részletekben bővelkedő levél érkezett és jutott el az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez. A levélnek nem csupán az adja meg az érdekeségét, hogy írójá

aradi fiatal tiszt: Szilágyi László dr. rendőrfogalmazó, aki a 33-asok hadnagya.

A mozgósítás első napjaiban vonult be az ezrednek a dalmát-montenegrói határon állomásozó zászlóaljához Szilágyi László dr. és utrakelése óta most először érkezett róla és tőle híradás, amely nem csupán kimerítő, hanem arról is számot ad, hogy

a vitéz harminchármasok rettenthetlenül verekedtek a tűzvonalban és diadalmosan vívták meg a montenegróiak hegyi, erős állását.

Nyitott borítékban a 95. számú tábori posta augusztus tizenhatodik bélyegzőjével ellátva érkezett az érdekes levél, amelyen a K. u. K. Kommando des Infanteriebatalions Nro 4/83. pecsétje jelzi, hogy keresztülment azon a cenzúrán, amely nélkül a táborból nem kerülhet ki most irás és így nem kerülhetett ki ez a levél sem, amelynek főadója: „Leutn. L. Szilágyi“ a legdélibb harctér izgalmas eseményéről

a lisaci ütközetről

számlol be.

Ma, augusztus 15-én — írja a levélben Szilágyi dr. — reggel kaptam kezembe zászlóaljparancsnoktól a hazulról érkezett leveleket: az elsőket, amelyeket

Montenegró elfoglalt területén kapok.

Mint hogy parancsba is kaptuk, hogy győzelmekről írhatunk, azt hiszem, érdekesnek fogják találni Aradon, ha leírom

a lisaci ütközetet, amely teljes negyvennyolc óráig tartott és melyben brigádunk hatezer montenegróit vert szét.

Ki tudja, hogy ezek hol szedik most össze magukat. Ágyuink jelenleg is szólnak és a hangjukból ítélve messzire lőnek.

Lisac egy hatalmas hegycsucs és hegylány, amely Dalmácia és Hercegovina közé ékelve, nagyon fontos pozíciója Montenegrónak. Szemben áll vele a mi hatalmas Dorsnik várunk, az a hely, ahol a múlt évben az a hatalmas sziklaboomlás volt, melynél néhány katonánk halálosan megsebesült. Augusztus 12-én éjjel ideig jött fel brigádunk és a határra kiküldött előrsők oltalma és a Dorsnik folytonos ágyuzása alatt töltöttük éjjelünket. El lehet képzelni, hogy milyen éjszaka volt. Reggel fél négykor talpon volt minden ember és csapatunk — köztük az aradi 33-as zászlóalj — megkezdte az előnyomulást. Mindjárt az első órában szemben találtuk magunkat az ellenséges csapatokkal, amelyeket lassan, irtózatos gyalogsági tűz után visszaszorítottunk Lisac

hegyére. Nyolc óra tájban megszólaltak ismét Dorsnik hatalmas ágyui

és fejünk felett repültek el az irtózatos süvítésű srappellek, amelyek valamennyien Lisac kuppéján (magaslatán) robbantak szét.

A montenegrói ágyuk csakhamar elnémultak és a mi leghatalmasabb ágyutüzelésünk után délben a legnagyobb csucs lábánál volt az egyik zászlóaljunk, a másik hatalmas hegy alatt pedig az aradi harminchármasok igyekeztek előnyomulni.

Ekkor kerültem közvetlenül a tűzvonalba,

mert addig a tartaléknak kommandánsa voltam.

Irtózatos fegyvertűzben ment ez az előnyomulás. Percenként három-négy golyót is hallottam fűtyülni fejem fölött. A szerbek magasan céloztak, de nem mindenhol és hasztalan hullott a legrettenetesebb golyózápör: előtünk csak egy ut volt:

bátran előre a hegycsucs felé.

Mentünk is. A szomszédos [zászlóalj] előnyomulásával elesett Burger nevű pozsonyi kapitány, itt lőtték át Barkász karját, de szerencsére ő csak könnyebb sebet kapott. Végre

az egyik zászlóalj elfoglalta a Lisac főcsucsát és nem sokkal 12 óra után a harminchármasok is fenn voltak a másik hegycsucson.

Ekkor láttuk csak teljesen, hogy ágyuink milyen rettenetes kárt okoztak a montenegróiaknak.

A menekültek azonban egy jobb oldalra eső hegyen gyülekeztek és kizárólag reánk, harminchármasokra lőttek. Két szakaszunk megszálva tartotta az elfoglalt magaslatot, én pedig szakaszommal előrerohantam. Egy erdőn áthatolva egy kisebb magaslatot kerítettünk hatalmunkba, amely a lehető legjobb védelmet nyújtotta támadóink ellen. Ezen az elfoglalt területen

tizenharmadikán délután három órától tizenötödikén hajnali négy óráig egyhuzamban tartózkodtunk állandó ellenséges tüzelés közepén.

Tizennegyedikén délután a szétvert montenegróiak összeszedték magukat és megkísérelték a lisaci fontos pozíciók visszafoglalását. Tüzérségük jól működött, gépfegyvereik rettentően szórták a golyózápört, de a dorsniki remek ágyuink hat órára belőtték magukat az ellenség valamennyi pozíciójára

és negyvennyolc ágyulövessel este hét óráig minden montenegrói támadást megsemmisítettek.

A menekülő montenegrói csapatok oldalba kapták szakaszom gyilkos fegyvertűzét, azután elhallgatott minden. Azért egész éjjel talpon voltunk és figyeltünk, míg hajnalban egy fél század fel nem váltott és mi visszatérhettünk a második számú csucsra pihenő tartaléknak.

Előretolt helyzetünkben persze nem jutottunk eleséghez. A legénység a konzerveit fogyasztotta el, rólam pedig bajtársiasan Witauschek kapitányom gondoskodott: egy kilométer távolságon át, a tűzvonalon keresztül juttatott el hozzám a sajátjából egy nagy doboz szardíniát.

Most már nagy a nyugalom — fejezi be izgalmas leírását a csatát az aradi

hadnagy. — Az ellenség alaposan széjjel van verve és hosszú időbe telik, amíg összeszedi magát. Üldözésükre nem megyünk, mert ennek nem lenne értelme, ellenben az elfoglalt döntő pozíciókban a Lisac-oszacsain szilárdan megmaradunk: szuppör-abteilungunk már utat is készít, amelyen a völgyből rendszeres élelmiszer és vizszállítás indulhat meg.

Állami segélyezettek újabb összeírása.

(Jóteköny szivek adománya.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 24.

A polgármesteri hivatalhoz ma a következő adományok érkeztek: Avarffy Ferenc 20 korona, Kilényi Zoltán 10 korona, Salgó József és neje 20 korona, özvegy Wally Mátyásné 13 korona, a román lábbeli iparosok társulata 50 korona, az aradi altisztek és szolgák otthona 50 korona, Lénárth András 50 korona, Wolf Gusztávné 10 korona, Mesner Benő 10 korona, Kremer József 100 korona, Somló Ármin dr. 10 korona, Traytler Dezső gyűjtése 24 korona, Walder Gyula és neje 10 korona. Ferber Erzsébet egy piros köves gyűrűt, Ferber Irén egy kisebb aranygyűrűt, Marek Ella 2 darab fülöngyöt s egy kisebb aranygyűrűt, Babka Józsefné 3 darab kisebb aranygyűrűt, özvegy dr. Lux Ubaldné egy dupla fedeltű aranyórát s egy pár fülöngyöt, Mendlik Béláné egy darab aranykeresztet, egy darab aranyláncot, egy darab kövesgyűrűt, Szabó Jánosné egy darab aranykarikagyűrűt, Hartmann József és neje két darab aranykarikagyűrűt, Heller Gusztáv Ujarad két darab aranykarikagyűrűt adományozott.

Az állam által segélyezendőek összeírását ismét folytatják. Grün Nándor főkapitány, közhírré teszi, hogy a mozgósítás folytán bevonultak segélyre szorult családtagjainak az 1882. évi 21. t. c. 9-ik §-a alapján való segélyezése tárgyában a folytatólagos összeírásokat 1914. augusztus hó 24-től kezdve naponta d. e. 9 órától, 12 óráig a rendőrkapitányi hivatal eszközli.

Mindazok, akik segélyre jogosultak ezidőig azonban még nem jelentkeztek, vagy a kiknél a családfenntartó időközben bevonult, fentebb kitüntetett időben az I—VIII. rendőri kerületben lakók Hoffmann Győző rendőrhadnagy hivatalos helyiségében, a Sága, Poltura, Gáj, külváros, valamint tanyákon lakók a gáji alkormányi hivatalban jelentkezhetnek. Ugyanígy jelentendők be a változások, melyek akár a családi, akár a vagyoni viszonyokra, akár pedig a hadbavonultnak katonai szolgálat alóli felmentésére vonatkoznak.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Károlyi Gyula gróf volt főispán, aki jelenleg 48 éves, önként jelentkezett katonai szolgálatra. A honvédelmi miniszteriumban azonban azzal a kijelentéssel beszéltek le hazafias tervéről, hogy itthon maradván családjával együtt sok és hasznos szolgálatot tehet a polgári életben is. Károlyi Gyula gróf nem a sok beszéd, hanem a tettek embere, hozzáfogott a szive által kitűzött, kijelölt munkájához. Mindenekelőtt a hadsereg tisztjei részére — mint megirtuk — tisztelettel paripát ajándékozott. Azután nejevel, született Károlyi Melinda grófnővel és leányával Margit grófnővel mácsai birtokán naponta meglátogatja a harcra vonult embereinek családját, vigasztalja s anyagilag támogatja a reászorultakat. Mintegy 90—100 szegény gyermeket naponta ellát étellel, gondoskodik a szük-

séges ruházatukról. Ezek kiosztásánál a grófné leányával nemcsak, hogy jelen van, hanem sajátkezűleg is segítenek a kiosztásban. A gróf 50 beteg részére teljes felszereléssel kórházat rendezett be, ahol a sebesülteket Gerzselyi Arthur dr. orvos felügyelete s tanítása mellett Margit comtesse és dr. Gerzselyi Arthurnéval az élén, a mácsai intelligencia hölgytagjai fogják ápolni.

Szemere Kálmán Máv. főellenőr, az aradi állomás főnöke lelkes hangú felhívására az állomás évi fizetéses Máv. alkalmazottai tömegesen ajánlották föl évi fizetésük egy százalékát a bevonult katonák családtagjainak támogatására. Maga Szemere állomásfőnök illetménye két százalékát kötötte le a nemes és jótékony célra.

Oroszország tervei Európával.

(„Felosztjuk a világot!”)
Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 24.

Vannak, akik az Európára reáboruló rettenetes háboruban Anglia bajtkeverő kezét keresik, vannak, akik a francia reváns gondolatból megszületettnek tartják a sok-sok haretérre szétterülő háborút, de kétségtelen, hogy legnagyobb valószínűsége, majdnem azt lehetne mondani: bizonyossága annak a feltevésnek van, hogy az európai óriásháborút Oroszország kereste, kívánta és a pánszlávizmussal előjainak érdekében idézte föl. Hogy az orosz pánszlávizmussal milyen tervekkel foglalkozott, miként dolgozott elsősorban Németország ellen: arról legjobban a pánszláv-orszoknak egyik vezetője Szwiatopolk-Mirski herceg tett bizonyosságot, aki az orosz kormány által szubvenzionált *Petersburgskija Vjedomosztii*-ben nyíltan megírta, hogy az orosz pánszlávok háborút akarnak és hogy miért akarják a háborút.

— Szükségünk van már a háborúra — írta a pánszláv orosz herceg — hogy megtisztítsuk erkölcsi atmoszféránkat. Ha harcra kerül a sor: Franciaország pénzforrásai megnyílnak számunkra, mert lehetetlenség, hogy megtagadják tőlünk az anyagi erőt. Angolszágot is magunk mellett fogjuk találni, mert Anglia külpolitikája már régóta arra irányul, hogy lehetetlenné tegyen minden hegemoniát Európában. Tehát mindnyájunknak csak az adhat nyugalmat és hosszú évekre szóló biztonságot, ha

a német hatalmat teljesen szét-
tördelhetjük.

Háborunknak ennek a célnak érdekében kiindulni kell és végig megharcoltnak kell lennie.

Hogy földadatunkat tökéletesen és jól oldjuk meg: a háborúval

Középeurópa földarabolását kell elérnünk.

Darabokra kell szaggatnunk Középeurópát, hogy apró, egymással versengő és egymástól független államok sorát teremtsük meg a megsemmisített német birodalom és a Habsburg-dinasztia megbuktatásával feloszló monarchia helyébe.

Szwiatopolk-Mirski herceg természetesen nem állt meg ennél a pánszláv álmódoszásnál, hanem mindjárt szépen elkészítette a tervét is ennek a földarabolásnak:

— Nyugatporoszország — mondotta ekképpen — és minden olyan tartomány, amelynek lakossága legalább is felerészben lengyel, tehát Pozen is Oroszországhoz esatolódik. A szász királyság északi, tehát nagyobbik felét, amelyet a bécsi szerződés Poroszországhoz esatolt, visszakapja a független Szászország — Hannover és Kurhessen királyságokat és Nassau hercegséget, amelyeket Poroszország 1866-ban beolvastott területébe, újra helyre fogjuk állítani, mint önálló országokat, hogy így őket verhessünk Poroszország keleti és nyugati fele közé. Holsteint visszakapja Dánia, Elzász-Lotharingiát pedig Franciaország. Legjobban azonban azzal fogjuk ellensúlyozni Poroszország elbatalmasodását, hogy Bajorországot mai nagyságának kétszerezésére növeljük azzal, hogy Bajorország kapja meg Ausztria német lakossága tartományait: Stiriát, Szajzбургot, Karintiát és Tirolt (ez utóbbit Bozenig). Cseh- és Morvaországból cseh királyságot alakítunk. Hogy Boszniát és Hercegovinát Szerbia kapja-e meg, vagy ezekből Horvátországgal és a monarchia egyéb délsláv lakossága részeivel

Vörösinges hercegőc csapat az aradi várban.

(Hogy élnek a foglyok? — Négy halott. — A csöndes szabácsiak. — A főtisztek napidija. — A várparancsnok nyilatkozata az Aradi Közlönynek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 24.

Amíg hős katonáink a megfélemlített Szerbia földjén ontják véréket hazájukért, addig itthon a hatóságok a legnagyobb és mindenképp által helyeselt erővel lépnek föl mindenképp szemben, akik bármilyen okból gyanussá teszik magukat. Azokat, akiket tetten érnek az ellenséggel való összejárás bűnében, rögtönítélő bíróság elé állítják. Akik azonban csak gyanusak, azokat biztos helyre szállítják, nehogy a csábításnak engedve, hűtlenséget kövessenek el hazájukkal szemben. Amint már közöltük, ilyen foglyok is számosan vannak az aradi várban, de a legtöbben mégis a Szabácsban és környékén összefogdosott szerbekből kerülnek ki. A közönség sorában napok óta riasztó hírek keringenek a várbeli foglyokról. Azt beszélik, hogy rakásra lövöldözik őket egyen, sőt beszélünk már olyanokkal is, akik ezt mondták:

— A tulajdon két szememmel láttam, hogy esütőrtökön, Szent István napján délután hat szerbet a sáncok között egyenlőttek a mi katonáink, akik tizenketten voltak. Minden szerbre két golyó esett: egy a mellébe, egy a homlokába.

Azt a hírt is nagy szorgalommal terjesztették a városban, hogy a foglyok jelentékeny napidiját kapnak és úgy élnek odabent, mintha francia Rivierán üdülnek. A ma délben érkezett új csapatok körül is egész szép legendák keletkeztek. Ma délben ugyanis több száz főből álló férficsoport vonult végig Arad utcáin. A jobbára vörös ingű és kék nadrágú turbános hadseregről azt mondták, hogy montenegróiak és azért hozták ide, mert itt kell rajtuk végrehajtani a halálos ítéletet.

Az aradi vár foglyaira vonatkozóan rendkívül érdekes nyilatkozatot tett Hegedűs Ede alezredes, várparancsnok, akinek gondjaira vannak bízva a gyülekező népek. Elképzelhetni, hogy milyen rendkívüli munkát ad ennek a rongyeteg embernek az ellenőrzése. Hegedűs alezredes nyilatkozata így hangzik:

— Kérem az Aradi Közlöny szerkesztőségét, írja meg a valóságot a várbeli foglyok helyzetéről, mert már lehetetlen szó nélkül hagyni a különböző híreszteléseket. A ma hozott négyszáztizenhárom férfi Hercegovinába való. Nincs ezeknek semmi bűnük, csak ilyenkor háboruban a hadvezetésnek nagyon kell vigyázni arra, nehogy a mi alattvalóink valamilyen összecimboráljanak az ellenséggel. A hercegovinaiak nagy része szintén sláv eredetű és épen ezért könnyen gyanussá teszik magukat. Aki egy kicsit gyanus, azt rögtön elfogják és persze, nem esoda, ha egészen áratlan mohamedánok is közéjük keverednek. A ma érkezett vörösingesek, azok az igazán im-

ponálóanszépsszal emberek is mohamedánok. Ezek már délután jelentkeztek nálam és arra kérék: eszközöljem ki a hadvezetésnél, hogy ők beállhassanak az osztrák-magyar hadseregbe, mert harcolni akarnak a szerbek ellen. Ennek a jó katonának való csapatnak a kívánságát teljesíteni fogom és megteszem az előterjesztésemet illetékes helyen.

— Arra vonatkozóan, hogy a foglyok kapnak-e napidiját, a következőket mondhatom: A hágai nemzetközi egyezmény értelmében a fogságba jutott magasrangú katonatisztek ellátási díjat kapnak: a tábornok tíz koronát, az ezredes hatot, az őrnagy négyet, a százados két koronát. Nekünk csak négy olyan foglyunk van, akik nagyobb ellátási díjat kapnak: az előkelőbb polgári foglyok naponta két korona ellátási díjban részesülnek s ebből a kintinból hozhatnák ételt. A többiek rendes katonakosztot kapnak: normális ebédet és reggel este kenyert; azonkívül naponta hat fillérben is részesülnek.

— A foglyok egyébként igen esőndesen viselkednek, a magyar alattvalók, a magyarországi szerbekkel folyton élénk vitatkozásban állanak és persze ilyenkor nem maradhatnak el a szokásos verekedések. A rendezavarokat persze sőtét callába záratom, amitől nagyon félnek. A jó időre való tekintettel a foglyokat nappal a sáncok egyes részeiben hagyom tanyázni. Ott sétálgatnak, diskurálnak esőndesen, Persze a fegyveres katonaság folyton ott őrködik mellettük. En különben akár már őrség nélkül is ott merném hagyni a foglyokat, annyira megszépültek. Különösen a szabácsiak hunyászokdtek meg alattomos sunyisággal. Ennek a nagy engedelmisségnek az az oka, mert én miadennap figyelmeztetem őket, hogyha legesekélyebb ingáskodást tapasztalom, vagy ha valaki egyetlen lépéssel kiljebb merészkednék a meghatározott helynél, kérdezés nélkül agyonlövötem az illetőt. Éjszakára valamenynyien a kazamatákban kapnak helyet és mivel nem győztük őket lámpással és gyertyával s mivel elejét akartuk venni mindenféle balesetnek, tűznek stb., hát ma bevezetetttem nekik a villanyt is. Halálos fenyegetésem beváltására még nem volt szükség, mert mindenki vigyáz az életére és esőndben van. Eddig három halottunk van s a negyediket reggelre várom; ez az utóbbi tegnap óta haldoklik és az orvosok szerint reggelre végez vele a halál. Azok a beteg szabácsiak pusztulnak el, akiket az állomástól kocsin kellett behozni. A halottak között egy sincs jobbmódu ember, valamennyien szegény parasztok voltak.

A közönség bizonyára élénken fogja tárgyalni és kommentálni az alezredes ur ama nyilatkozatát, hogy egyes szerbek ellátási díjat kapnak, tehát jelentékeny összeget költünk az ellenséges katona-foglyokra. Ezeket a háborgó kedélyeket megnyugtathatjuk azzal, hogy a háboru végeztével a levett ellenség majd busás kamatozával fizeti meg a tartásdíjat.

együtt külön horvát királyságot csináljunk-e, azt majd a körülmények döntenek el. Ami Magyarországot illeti: a szláv lakosságú területek kiharítása után két majdnem egyenlő részre osztható:

a nyugatit a magyarok, a keletit a románok kapják.

Hogy Galícia, Magyarország nyugati vidéke és

Bukovina Oroszországot illeti: az csak természetes.

Sviatopolk-Mirski herceg a pánszláv-oroszok szempontjából kétségtelenül pompásan osztotta föl az országokat, az lehetséges. Hogy az általa kívánt háború bekövetkezett: azt látjuk. De hogy ennek a háborúnak egészen más következményei, más területi változásai lesznek: azt az eddigi harcéri események eléggé bizonyítják.

Tönkreverve fut a francia hadsereg.

— **Luneville a németek kezében. — Százötven ágyú zsákmányolása. Páris felé három oldalon. —**

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Bécs—Budapest, augusztus 24.

A francia hadsereg helyzete.

Bécs: A nagy német győzelem következtében a francia sereg balzárnya, amelynek széle Mühlhausenre támaszkodott, fölvonulásában most már teljesen meg van akadályozva, egyes részeiben pedig dél felé van visszaszorítva. A közép a metzi csaták következtében Nancy felé kénytelen visszavonulni, hogy ott tartalékaival egyesülhessen. Most már csak az északi sereg, nyilvánvalóan a legerősebb az operáló a francia haderők között, van előrenyomulóban. Ez a sereg tekintendő

Páris tulajdonképpen való védőseregének.

A zöm keletre Rheimsig, nyugatra Amiensig terjed és Brüsszel felé irányul. Ez a seregrész érintkezésben lesz a szélső nyugaton felvonuló csapatokkal, amelyeknek hadművelési bázisa Boulogne sur Mer és amely az esetleg még ezután partra szállítható angol szárazföldi csapatokkal fog kiegészülni.

Metz — oroszra fordítva.

Bécs: A Neue Freie Presse szerint a metzi győzelem biztató előjele annak, hogy hadseregünk úgy viselkedik majd az oroszokkal szemben, mint a német hadsereg a franciákkal szemben.

A franciák metzi vereségét alkalmasint lefordítják oroszra.

Megváltatják Európa törképét.

Bécs: (Hivatalos) A Fremdenblatt szerint Németország fényes sikerei arra engednek következtetni, hogy a legközelebbi napokra döntő eredményeket várhatunk. A Neues Wiener Tagblatt megállapítja, hogy a német, osztrák és magyar haderő titáni munkája alapján meg fogja változtatni Európa térképét.

Gent behódol a németeknek.

Berlin: (Hivatalos) Namurban a német bombák borzasztó hatással működnek. A genti lakosság az összes fegyvereit Antwerpenbe küldte és hajlandó a várost átadni. A Metropol nevű antwerpeni újság megerősíti, hogy a német csapatok Brüsszelben nagy önmérsékletet tanúsítanak és a legkisebb kihágást sem követik el.

A király üdvözölte Vilmos császárt.

Bécs. A Deutsches Volksblatt jelenti: Ferenc József táviratban üdvözölte Vilmos császárt a német seregek nagy győzelme alkalmából.

Angol csapatok a Kontinensen.

Bécs. (Hivatalos) A Zeitsak jelenti Amsterdamból: Az angol expedíciós sereget e hó tizennegyedikén Havro-ban partraszállították. Lelekesen fogadták őket. Kiseb csapatokat e hó tizenhetedikén éjszaka és később is Ostendénél szállították partra.

Törbessait kozák katonák.

Budapest. (Hivatalos.) A Budapesti Tudósító jelenti: Egy kozák csapat Baverovka közelében átkarta lépni a galíciai határt. A mieink számos bábút készítettek azalmából fejükre sapkát adtak és rajvonalba helyezték el őket. A kozákok meglátták a bábukat, erősen tüzeltek, majd gyalog közeledtek a bábuk rajvonala felé. Amikor elég közel voltak, határvadászaink erős csapata oldalát támadta meg a kozákokat, akik nagy veszteséget szenvedtek. A mieink sok hadifoglyot vittek Lembergbe.

Üzenet léghajón főhadiszállásunkra.

Berlin. (Hivatalos.) A Wolf ügynökség jelenti, hogy a Schüttelands német katonai léghajó huszonkét sziléziai állomáson át Czeusztochauon keresztül Ywangorótól és Lublincól délre az osztrák-magyar főhadiszállásig repült. A léghajó több ízben ellenséges tüzvonalba került, de sértetlenül átrepült az ellenséges rajonok felett.

Elfoglalt szerb pozíciók.

Berlin (Hivatalos). A tengerészet főparancsnokához érkezik Szerajevóból a jelentés, hogy a német Skutarik különítménye csatlakozott az osztrák-magyar csapatok hadi művelőiteihez. Schneider őrnagy jelenti, hogy Vasegrad melletti 95 ös magasságon a szerb állást elfoglaltuk. Három tengerész katona halott, két tiszt, huszonnyolc katona megsebesült. A legénység magatartása példás.

Dolgoznak az albán bandák Szerbiában.

Lemberg: A Kurjer Lwowski e hó 18-án megjelent számában egy Nis-ben élő lengyelnek e hó 8-áról keltezett levelét közli, amely a többi közt azeket mondja: Amikor Nisbe érkeztem, temérdek ó-szerbiai menekültet találtam ott, akik Szerbia északi részéből vagyunkkal együtt az ország belsőjébe húzódtak. A szerbekről nézve különösen kedves hírek érkeznek Szerbia déli részéből. Issza Boljetinac az albánok élén elfoglalta Kalkandant és Prizrendet és Kosovo Poljo felé nyomul előre. Egy Hajduk nevű másik vezér csapatát élén a legnagyobb gyűlölettel támad Szerbia ellen. Hajduk nem tudja elfelejteni a szerbeknek, hogy megszegtek azt az ígéretüket, hogy a kosovo-poljei területnek külön önkormányzatot adnak s az ott élő albánok nemzeti és vallási szabadságát biztosítani fogják. Hír szerint Hajduk Ferisovic mellett lemeszárolt egy szerb sereget s parancsnokát, egy őrnagyot, fogságba ejtette. Issza Boljetinac seregének egy része Prileptől keletre ment, hogy egyesüljön s együtt végezze hadműveletait Jomja Sandanski bolgár bandafőnökkel, aki a középső Wardar völgyében szervezi csapatait s harcra szólítja a bolgár lakosságot. Sandanski nemrég Ovepoljában időzött s azután a Wardar völgyébe ment, szintén azzal a szándékkal, hogy itt egyesüljön Boljetinac csapataival. Ezzel vannak összefüggésben a görög csapatoknak a szerb határon való összevonásáról szóló jelentések. Azt is jelenti, hogy a görögök behatoltak Monasztirba és Prilep felé nyomulnak előre. A görög beavatkozást a meghódított szerb területeknek az egyre terjedő albán és bolgár fölkelés ellen való megvédésével indokolják.

Válságos a helyzet Montenegróban.

Bécs: A „Südslav Corresponden“-nek jelenti Nisből, Szófián keresztül, hogy Péter montenegrói herceg odaérkezett, hogy a szerb hadsereg egyik parancsnokát átvegye. Hír szerint a herceg a szerb kormánytól megsürgette a Montenegró részére ígért segítségállományok elküldését, minthogy a helyzet Montenegróban rendkívül válságos lett.

Merénylet a belga király ellen.

Budapest. (Cenzurálva.) Roosendaalból távirat jelenti, hogy a belga király ellen merényletet követtek el. Titokzatos automból, nem messze a királyi palotából bombát dobtak a király sárt kosójára. A bomba a földre esett, ott felrobbant, de kárt nem okozott.

Német előnyomulás Franciaországban.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy vezérkar jelenti: A bajor trónörökös vezetése alatt álló csapatok, amelyek Lothringiában győztek, átlépték a Luneville—Blamont—Cirey vonalat. A 24. hadtest ma bevonult Lunevillebe. Az ellenség üldözése kezdés a gyümölcsöket teremni, számos hadifoglyon és jelvényen kívül a Vogezeken és a hegyekben előnyomuló balszárny már 150 ágyút zsákmányolt.

A német trónörökös serege már folytatja Longwy irányában a küzdelmet és az üldözést. Albert württembergi herceg serege, amely Neufchateautól mindkét felől nyomul előre, teljesen szétvert egy francia sereget, a mely Chamoison nyomult át és jelenleg üldözi az ellenséget. Számos ágyú, hadijelvény és hadi fogoly, közt több tábornok is került kézre.

A Maástól nyugatra a mi csapataink Moaubeuge felé vonultak. Egy angol lovasdandár, amely csapataink előtt feltűnt vereséget szenvedtek.

Szétszaggatva a francia hadsereg.

Budapest: (Hivatalos.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: A berlini lapoknak a nyugati harctéren levő tudósítói jelentik, hogy a német trónörökös csapataival szemben is több francia hadtest állott. Longvytól északra és délnyugatra keresztül vitt német-előnyomulás példátlanul heves volt.

A franciák visszavonulása helyenkint, mint Metzről délre lefolyt csatákban, fejvesztett futássá lett.

Messzire előretolt német lovashadosztály franciák visszavonulási útján rengeteg sok fegyvert, municiót talált.

A bajor és német trónörökös győzelmei szétszakították a francia hadsereget.

Ponyvát, zsákot, zsineget, gazdasági kötélárut,
pokrócot, szalmazsákokat legjobban és legolcsóbban szeresheti be az Erdélyi és Bácska Iparárú-raktár
Reich B. Károly Fia és Társa cégnél
Telefon 649. Arad, Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.) Telefon 649.
4318

rum, fél kg. csokoládé, 1 kis csomag tea, 2 csomag teásütemény, Névtelentől 2 kg. onkor, Kovács Annuska 40 korona, Halmos Gyula 500 drb. cigaretta, Gerő Ilonka 3 drb. citrom, Geller Aranka és Margit 6 csomag kártya, Schäffer Henrikné 500 drb. cigaretta, 1 liter rum, 1 üveg befőtt, dr. L. né 5 kg. onkor, Poppé Sándor 10 üveg vörösbort, báró Andrányi Magda 500 drb. cigaretta, Takács Miklós 500 drb. cigaretta, Erayei Irén 1 doboz kekex, 8 üveg ásványvíz, 2 kis csomag tea, 1 üveg málnaszörp, özv. May Jánosné 1 kg. csokoládé, fél kg. kakaó, 1 üveg likör, Piek Ernő és neje Steinitzer József ravatalára szánt koszoru megváltása címén az üdítő-állomás részére 20 koronát adományozott. A mult közönetnyilvánításnál tévedésből Mesner Böske 7 üveg befőttje helyett csak 2 és Török Jánosné fél kg. kávéja helyett 2 kg. lett nyugtatva. A közönség adakozásáért köszönetet mond és kéri a további adakozást az Aradi Vörös Kereszt Fiókegyesület nevében Hermann Gyuláné, Andrassy-tér 14. sz. L. am.

— Gyorsírási, gépirási könyvelői tanfolyamok Engel-féle keresked. szakiskolában Lázár Vilmos u. 2. Földes-palota mellett. Díjtalan állásközvetítés. Bevonultak családtagjainak engedmény. 4748

— Papírlémez (Papp) (barna, fehér és szürke), olson kaphatók Kerpelnél viszonteladásra. 411

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Edne.

NYILTÉR.*

Szinberger Sándor úgy a maga, mint gyermekei Zsigmond, Jolán, Rezső, Sarolta, Rózsika és alulírt rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett neje, illetve a legjobb anya, hú testvér és rokon

Szinberger Sándorné

szül. Steinberger Regina

életének 45-ik és a legboldogabb házasságának 23-ik évében, hosszas szenvedés után, f. hó 23-ikán este 9^{1/2} órakor jobblétre szenderült.

Felejtethetlen halottunkat f. hó 25-ikén d. u. 5 órakor a pécskai izr. temetőben helyezük örök nyugalomra.

Drága emlékét örökké őrizni fogjuk!

Pécska, 1914. augusztus havában.

Klein Sámuelné szül. Steinberger Berta, Steinberger Ignác, Straszter Károlyné szül. Steinberger Malvin, Salgó Henrik, testvérei. Steinberger Ignácné szül. Ballog Emma, Goldner Mórné szül. Sinberger Cecília, Spitzer Sománé szül. Sinberger Róza, Salgó Henrikné szül. Böhm Róza, Sinberger L. Lajosné szül. Sinberger Ernestine, sógorónói. Klein Sámuel, Goldner Mór, Spitzer Soma, Straszter Károly, Sinberger L. Lajos, Sinberger Ferenc, sógoral. 4729

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO SZINHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Augusztus 25. és 26., kedd, szerda

Csoda mű

A kolostor titka

Nagyhatású dráma 4 felvonásban.

Victor Sjöstrom regénye után

3981

135—1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

A 146100—1914. számú belügyministeri rendelet, de a hazafias érzés is azt parancsolja, hogy minden a közjótékonyosság oltárára szánt fillérünket egyrésztől azok hozzátartozóinak juttassuk, akik a hazáért harcba szálltak, másrésztől azon intézményeknek, amelyek a hadra kelt és ápolásra szoruló testvéreink fájdalmának enyhítését tűzték ki nemes célul.

Ezen magasztos célok elérhetése érdekében szünetelni kell minden más irányu és természetű gyűjtésnek. Ennél fogva figyelmeztetek mindenkit, hogy bármely más természetű engedély nélkül könyöradomány-gyűjtéssel szemben kérielhetően szigorral fogok eljárni.

Arad, 1914. évi augusztus hó 22.

Greén
főkapitány.

180—1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

Közlirre teszem, hogy vasúti igazolványok, nemkülömben egyéb utazási igazolvások kérésemező és azok kiadása naponként délelőtt 8-tól 12-óráig, délután 3-órától 6-óráig a városházán, a levéltár melletti kis teremben eszközöltetik.

Felhívom az utazni szándékozó közönséget, hogy az igazolványok beszerzése céljából ezen időközökben jelentkezzenek, mivel más időben történő jelentkezések figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1914. augusztus 24.

Greén
főkapitány.

Urania Színház

Az évad
első ragyogó színözösü
drámája

4641

Az árnyherceg

Fantasztikus mese 4 részben.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tőzsdében. 5031

Figyelem kereskedők!

Kérjen árajánlatot.

2647

50%-ot

Fedóra cipőkrémgyárból szerzi be. Arad, Árpád-tér 3. szám.

Telefon 969.

takarít meg, ha cipő-
krém rendelmenyét

Használt ólom megvételre kerestetik.

Telefon 987.

987. Telefon

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet beszerzése céljából ajánlunk

I-ső rendű Zaberzei dió I. koksztot
I-ső rendű Porosz salon fűtő kőszén
I-ső rendű Vasaló faszenet,

Raktárunkból **Csernovits Péter-utca 24. szám** alatt átvéve.

Miután nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és kisebb ipartelepeket is kielégítünk addig, a míg a vasúti forgalom helyre áll. Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert előre láthatólag később nehézségekbe fog ütközni. 501

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olesóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Elsőrendű katonabakancs és lábszárvédőkből ma friss szállitmányérkezett

4708

Lányi Marczell
cipőüzlete, Atzél Péter-u. 1.

Üzlet- és műhely- áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet **Weitzer János-utca sarkán** (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLÓS.

Kereskedők figyelmébe!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.

Raktáron vannak:

Kugler, Heller-, Fürth- és Manner-árak. 4347

Gábor Miklós

ARAD, ANDRASSY-TÉR

18. SZ. Salacz-utcai rész.

TELEFON: 1059.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsénk a m. t. szülőket értesíteni, hogy azon esetben is, ha az iskolák szeptember havában meg nem nyílnának, az intézet működését megkezdi. A tanulók rendszeren taníttatnak és amint az iskolák megnyílnak, kivánságra mint rendes tanulók beírattnak vagy mint magántanulók levizsgáztatnak,

hogy évüket el ne veszítsék.

Az intézetben benlakó gyermekek gondos nevelés és ellátásban részesülnek de mint bejáró magántanulók is felvétnak, esetleg 2 osztályt is végezhetnek. Propektust készséggel küld 4611

Izr. fiuinternátus, Arad.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ösmert legjobb

üditő és gyógyító ital,

Főraktár:

Eles Arminnál,

Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam. — Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek 1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Vojtek Kálmán urak gyógyszertárába, valamint Vojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

